

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»**

**Кібербезпека
та інноваційність
фінансових
інструментів
на біржовому ринку**

Електронне наукове видання

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»**

«Кібербезпека та інноваційність фінансових інструментів на біржовому ринку»

**Матеріали круглого столу
(30.11.2023 року)**

Електронне наукове видання

Київ

2023

УДК 336:76.02:[004.056+005.591.6

К 46

*Рекомендовано до друку рішенням Навчально-методичної ради
ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»,
(протокол № 3 від 29.12.2023 р.)*

Кібербезпека та інноваційність фінансових інструментів на біржовому ринку: матеріали круглого столу (м. Київ, 30 листопада 2023 р.): електрон. наук. вид. / За наук. ред. О. В. Безпаленко. Київ: ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», 2023. 77 с.

Розвиток нових технологій на фінансовому ринку є значним прогресивним кроком, і водночас загрозою у фінансово-економічному просторі. Збалансоване поєднання запровадження нових інноваційних фінансових продуктів та створення надійної системи протидії кіберзлочинності стане важливим стратегічним напрямком у вдосконаленні та активізації функціонуючого біржового ринку в епоху технологічних процесів. В збірнику представлені наукові узагальнення результатів досліджень щодо основних тенденцій та особливостей впровадження фінансових інструментів та захисту від кіберзагроз в Україні.

Для широкого кола науковців, викладачів, аспірантів, студентів і фахівців у сфері економіки і фінансів.

Матеріали викладено в авторській редакції. Відповідальність за достовірність і точність інформації, наданої в рукописах, несуть автори.

УДК 336:76.02:[004.056+005.591.6

Вищий навчальний заклад
«Київський університет ринкових відносин», 2023

ЗМІСТ

<i>БЕЗПАЛЕНКО Ольга Володимирівна</i> РЕГУЛЮЮЧІ ОРГАНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ТА СТАБІЛЬНОСТІ БІРЖОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ.....	5
<i>БЕРНИКОВ Василь Вікторович</i> РОЛЬ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	8
<i>БОЦЯН Тетяна Вікторівна</i> <i>ФОСТОЛОВИЧ Руслан Станіславович</i> КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	11
<i>ГАНУЩАК Тетяна Валентинівна</i> КІБЕРБЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ.....	16
<i>ГОЛУБЕЦЬ Людмила Андріївна</i> <i>БЕЗПАЛЕНКО Ольга Володимирівна</i> ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ПРОТИДІЇ ІСНУЮЧИМ ЗАГРОЗАМ.....	20
<i>ЗУБКО Тетяна Леонідівна</i> БЕЗПЕКА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	23
<i>КАШУЛЬСЬКА Ольга Леонідівна</i> <i>БЕЗПАЛЕНКО Ольга Володимирівна</i> РИЗИКИ ФІНАНСОВОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	26
<i>КИРИЧЕНКО Анастасія Володимирівна</i> РОЗВИТОК КІБЕРБЕЗПЕКИ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ.....	29
<i>КЛИМАШ Наталія Іванівна</i> ВЛИВ ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	32
<i>КЛЮКІН Олег Володимирович</i> <i>БЕЗПАЛЕНКО Ольга Володимирівна</i> ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	35

<i>КРАВЧЕНКО Анна Станіславівна</i> ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ У ВЕКТОРІ РОЗБУДОВИ НООСФЕРНОГО КІБЕРФІНАНСОВОГО СМАРТПРОСТОРУ.....	38
<i>МЕЛЬНИК Вікторія Володимирівна</i> КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	41
<i>ОБІХОД Тетяна Вікторівна</i> СТРУКТУРА, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ФІНАНСОВОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ БІРЖОВОГО РИНКУ.....	45
<i>СОВА Олена Юріївна</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ: СУСПІЛЬСТВО В ЕРІ ТЕХНОЛОГІЙ.....	51
<i>ФОСТОЛОВИЧ Валентина Анатоліївна</i> <i>ГРИШКОВЕЦЬ Сніжана Анатоліївна</i> КІБЕРБЕЗПЕКА В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У ЗАКЛАДІ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	55
<i>ФОСТОЛОВИЧ Валентина Анатоліївна</i> <i>ГУРТОВИЙ Юрій Анатолійович</i> КІБЕРБЕЗПЕКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	60
<i>ФОСТОЛОВИЧ Валентина Анатоліївна</i> <i>РУБАН Михайло Дмитрович</i> ІННОВАЦІЙНІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ В ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	65
<i>ФОСТОЛОВИЧ Валентина Анатоліївна</i> <i>ЧЕРНИШ Марина Олександрівна</i> КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	71

УДК 339.543.642.6

ФОСТОЛОВИЧ Валентина Анатоліївна

*доктор економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту,
маркетингу та готельно-ресторанної справи*

Житомирського державного університету імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5359-7996>

ЧЕРНИШ Марина Олександрівна

магістр 1-го року навчання

Житомирського державного університету імені Івана Франка

КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Важливим інструментом функціонування в епоху постіндустріального розвитку суспільства є активне використання кіберпростору як середовища спілкування, розвитку та провадження освітньої, соціальної, політичної та бізнесової діяльності. Серед безперечно позитивних якостей та ефектів від користування медіаресурсами та цифровими технологіями є небезпека стати «жертвою» кіберзлочинів. В системі сучасних цифрових технологій та інтенсивного інтегрування штучного інтелекту в різноманітні процеси почуватись захищеним досить важко. Кібератаки стали переважною формою злочинності, яка наносить значну шкоду власникам інформаційних ресурсів та баз даних.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій спонукав появу гострої проблеми – зростання злочинності у кіберпросторі [1]. У користувачів цифрових та медіа-ресурсів виникла потреба в опануванні знаннями медіаграмотності у сфері кібербезпеки.

Актуальним завданням майбутніх вчителів початкових класів стало:

- формування медіа грамотності,
- розробка технології захисту інформації та баз даних під час використання інформаційних ресурсів і цифрового середовища та методології її навчання для учнів початкових класів;

- дослідження сучасних інструментів захисту та вивчення методології їх використання під час роботи у середовищі кіберпростору.

Оскільки в стратегії розвитку України медіаграмотності відведено належне місце, то її слід запроваджувати на рівні початкової освіти. Початкова освіта слугує фундаментом для засвоєння цілої системи наукових понять та для реалізації сучасних навчально-виховних завдань, вона є першим етапом в процесі розвитку інтелектуальних можливостей та формування творчих здібностей і самостійності учнів під час навчання й напрямку удосконалення процесу їх навчальної діяльності.

Варто наголосити, що у системі освіти актуальним є питання формування у дитини компетентності не лише володіння певною інформацією, але і вміння її критично осмислювати та ефективно використовувати і головне – нагромаджувати знання. Якість освіти виступає визначальним пріоритетом держави. Глобалізаційні процеси зробили інформацію головним інструментом розвитку держави та суспільства.

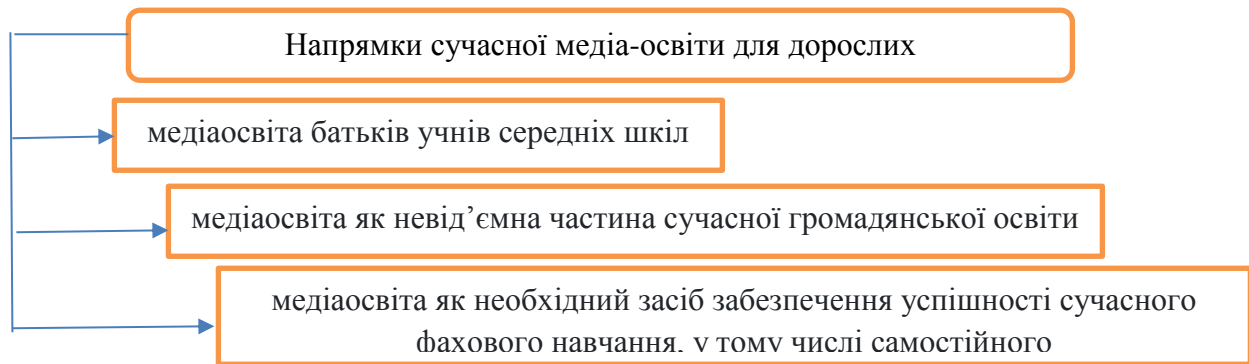
Медіаосвіта покликана:

- стати компонентом сучасної формальної освіти,
- бути доступною усім дітям,
- стати складовою навчальної програми впродовж усіх етапів шкільного навчання,
- бути базовою компетенцією у системі Європейської програми освіти впродовж життя.

Українська медіаосвіта забезпечує:

- формування навичок критичного сприйняття інформації у мережі Інтернет, а також у традиційних ЗМІ,
- спроможність аналізу медійних повідомлень,
- вміння оцінювати достовірність і об'єктивність даних із медіа.

Тому розвиток медіаосвіти для дорослих проводиться за такими головними напрямками, які нами представлено схематично на рисунку 1.

Рис. 1. Напрямок сучасної медіа-освіти для дорослих

Джерело: Сформовано автором на основі [2]

Для забезпечення якісного навчання учнів початкових класів медіаграмотним насамперед має бути їх вчитель. Серед головних показників медіаграмотності майбутнього педагога початкової школи слід виокремити насамперед розуміння термінології та педагогічних можливостей і інноваційних напрямів розвитку медіатехнологій й ролі їх у освітньому процесі учнів.

Щоб бути сучасним вчителем важливо опанувати найбільш ефективні стилі використання медіатехнологій та медіаінструментів з метою розв'язання поточних завдань медіаосвіти учнів початкових класів.

Важливим для вчителя є вміння спрямувати інформаційний потік та вміння аналізувати його безпосередньо у змісті освіти.

Необхідним в системі медіаграмотності вчителя є вміння використовувати різноманітні інструментальні засоби для створення мультимедіа в освітньому процесі та сформуванню здатності розрізняти різноманітні методи створення засобів електронного навчання і вміння використовувати дані методи в освітньому процесі.

Медіаграмотність вчителя початкових класів проявляється тоді, коли у нього є розуміння педагогічних ознак та властивостей різноманітних ЗМІ та їх функціональних можливостей для розвитку особистості школяра, а також

здатність вчителя до раціонального підбору найбільш ефективних мультимедійних засобів з метою виконання навчальних завдань.

Слід проявляти вміння планувати визначені програмою навчальні цілі та формувати завдання із врахуванням доступних освітніх ресурсів і засобів, за допомогою яких можна забезпечити електронне навчання.

Усвідомлення особливостей сприймання учнями певних медіапродуктів є важливою рисою медіаграмотного вчителя.

Медійна компетентність вчителя початкової школи визначається також рівнем володіння навичками аналізувати текстовий контент ЗМІ та здатністю самостійно створювати різні види медіатекстів.

Сучасний медіаграмотний вчитель повинен проявляти здатність до розробки методик проведення практичних занять на основі використання технічних засобів навчання, а також виявляти практичні навички, такі як:

- розробка конспектів доповідей чи роликів для здійснення відеосупроводу уроку в аналоговому й цифровому форматах,
- використання розроблених навчально-методичних супроводів, які представлені в електронному форматі.

Також не може медіаграмотність бути підтвердженою без вміння користуватись електронною поштою (e-mail) для пересилання завдань та отримання відповідей від учнів [2].

Необхідним у сучасній школі є навички грамотного ведення сайту або веб-сторінок чи віртуальних консультацій і відеоконференцій.

Володіючи знаннями медіаграмотності сучасний вчитель початкових класів паралельно повинен бути професіоналом у системі кібезахисту і вміти доносити інформацію про імовірні небезпеки, які несе цифровий простір. Представлення учням молодших класів можливих ресурсів у системі захисту при роботі із кожним цифровим інструментом є важливим завданням вчителя. Оскільки загрозою для необізнаного учня початкової школи є імовірність бути ошуканим

кіберзлочинцями. У закладах формальної освіти необхідно формувати медіаграмотність та інформаційну культуру серед усіх учасників безмежного кіберпростору. Кожен користувач цифрових ресурсів може стати об'єктом агресивних чи неагресивних кіберзлочинів.

При роботі із медіаресурсами слід розуміти та усвідомлювати рівень небезпеки ризиків та загроз і наслідки, які несуть із собою сучасні інструменти цифрових трансформацій, зокрема: мережа Internet, соціальні мережі, хмарні сховища баз даних та ін. Найменш обізнаною категорією в питаннях захисту від кіберзлочинців є учні початкової школи, які і стають учасниками груп ризику.

Розвиваючи медіаграмотність серед учнів початкової школи їх вчителі навчають елементарним правилам захисту та попередження імовірних кібератак [3].

Отже, головним завданням вчителя початкової школи є забезпечення достатнього рівня обізнаності користувача цифровими медіаресурсами, технологіям захисту комп'ютерів та серверів шляхом:

- використання брандмауерів,
- встановлення та оновлення антивірусних програм,
- інтегрування системи виявлення вторгнень.

З метою захисту облікових записів слід навчити створювати та використовувати унікальні та складні паролі. Щоб не втратити миттєво всю базу даних доцільно періодично створювати резервні копії своїх даних на зовнішніх дисках або у хмарі.

Програмне забезпечення, яким користується споживач ресурсу, постійно оновлюється. З метою захисту даних від кіберзлочинців та їх вторгнення слід проводити оновлення доступного програмного забезпечення.

При використанні зовнішніх медіаресурсів слід зважено ставитись до посилань, навіть, у електронних листах або повідомленнях.

Учителі початкових класів поряд із основними пунктами медіаграмотності повинні бути достатньо обізнаними у частині ймовірних кіберзагроз.

Список використаних джерел:

1. Яременко М. Медіаграмотність як умова ймовірної кібербезпеки учнів старшого підліткового віку (2020). *Академія української преси. Портал медіаосвіти та медіаграмотності*. URL: <https://medialiteracy.org.ua/mediagramotnist-yak-umova-jmovirnoyi-kiberbezpeky-uchniv-starshogo-pidlitkovogo-viku/> (дата звернення 11.11.2023)
2. Мельничук В. Формування медіаграмотності вчителів початкової школи (2023). *Система неперервної освіти вчителів початкової школи. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robot/101-innovatsiyi-v-osviti-zdobutky-ta-perspektyvy/607-formuvannya-mediagramotnosti-vchiteliv-rochatkovoji-shkoli> (дата звернення 11.11.2023)
3. Гудима Н.В., Мелюкесцева Н. В., Ковальчук О.В. Формування медіаграмотності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі як одне із актуальних завдань нової української школи. *Наукові записки НДУ ім М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2023. № 1 С. 32-41 URL: <https://lkr.ndu.edu.ua/index.php/nz/article/view/975/960> (дата звернення 11.11.2023)